ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ Γ΄)

Σάββατο 16 Φεβρουαρίου 2019

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος Πρωταγόρας 321b6-322a

Α) Κείμενο:

Ἅτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὑτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὅ,τι χρήσαιτο. ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομήν, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῷα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνόν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον· ἤδη δὲ καὶ ἡ εἱμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ᾗ ἔδει καὶ ἄνθρωπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. Ἀπορίᾳ οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἥντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὕροι, κλέπτει Ἡφαίστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί —ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητήν τῳ ἢ χρησίμην γενέσθαι— καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἄνθρωπος ταύτῃ ἔσχεν, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Διί. Τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν —πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν— εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἡφαίστου οἴκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνείτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τήν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται, Προμηθέα δὲ δι᾽ Ἐπιμηθέα ὕστερον, ᾗπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.

Παρατηρήσεις:

1.Στηριζόμενοι στο κείμενο να απαντήσετε **σύντομα** στις παρακάτω ερωτήσεις
α) Πως χαρακτηρίζει ο Πρωταγόρας τον Επιμηθέα και γιατί ;
β) Ποιοι ήταν οι λόγοι καταδίκης του Επιμηθέα;
γ) Τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν : Γιατί δεν μπορούσε πια ο Προμηθέας να μπει στην κατοικία του Δία;

Μονάδες 10

2. Σε ποια κατάσταση βρέθηκε ο άνθρωπος στην «επιθεώρηση» του Προμηθέα ; Πως Πώς υποκαθιστά ο άνθρωπος την έλλειψη μέσων προσαρμογής και επιβίωσης; Να αναφερθείτε στα μέσα που χρησιμοποίησε και στην μεταξύ τους σχέση.

Μονάδες 10

3. Πώς εξυπηρετεί την οικονομία του μύθου ο καταμερισμός των αρμοδιοτήτων ανάμεσα στον Προμηθέα και τον Επιμηθέα;

Μονάδες 10

4.(α)Να βρείτε στο κείμενο λέξεις ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω: αλήθεια, δυναστεία, διάλειμμα, οδοιπορικός, απότοκος.

(β)Για καθεμια από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε μια παράγωγη στα νέα ελληνικά που θα ταιριάζει στο ονοματικό σύνολο που σας δίνεται:
είμαρμένη: …….. συνάντηση
ἔμπυρον: …… κρουνός
ἀνυπόδητον: ……. Ιατρείο
ἄστρωτον: κοινωνική……
ἔχοντα : ιδιωτικό …….

Μονάδες 10

5. Να σχολιάσετε την αναφορά του Πρωταγόρα στο « ἀνθρώπων γένος» και να τη συσχετίσετε με τη θέση που εκφράζει ο Ιππίας. Να αξιολογήσετε τη θέση των σοφιστών.

«Μετά τον Πρόδικο πήρε το λόγο ο Ιππίας ο σοφός και είπε: Άνθρωποι της συντροφιάς, εγώ σας θεωρώ όλους συγγενείς και φίλους και συμπολίτες — [337d] μας συνδέει η φύση, όχι ο νόμος· γιατί η φύση συνδέει με συγγένεια το όμοιο με το όμοιο, ενώ ο νόμος, των ανθρώπων ο δυνάστης, συχνά επιβάλλει με τη βία σχέσεις, που δεν τις ανέχεται η φύση. Εμείς λοιπόν και τη φύση των πραγμάτων γνωρίζουμε και των Ελλήνων οι σοφότατοι είμαστε — κι αυτός ακριβώς είναι ο λόγος που τώρα βρισκόμαστε συγκεντρωμένοι εδώ, στο πρυτανείο της σοφίας της Ελλάδας, και μάλιστα σ᾽ αυτό το αρχοντικό, το λαμπρότατο και πλουσιότατο της πολιτείας. Ντροπή μας λοιπόν να μην παρουσιάζουμε τίποτα [337e] αντάξιο της τιμής αυτής που μας γίνεται, αλλά να λογοφέρνουμε μεταξύ μας, όπως οι τιποτένιοι των τιποτένιων. Λοιπόν, Πρωταγόρα και Σωκράτη, σας παρακαλώ και σας συμβουλεύω να βρείτε μια συμβιβαστική λύση ανάμεσά σας, την ώρα που εμείς σαν διαιτητές προσπαθούμε να σας συμβιβάσουμε. [338a] Εσύ μην επιμένεις σ᾽ αυτή την αυστηρή μορφή του διαλόγου —η συντομία της ξεπερνά τα όρια— μια και αυτό εκνευρίζει τον Πρωταγόρα, αλλά δώσε ελευθερία, χαλάρωσε τα χαλινάρια του λόγου, για να ξεδιπλωθεί με περισσότερη μεγαλοπρέπεια και ομορφιά μπροστά στα μάτια μας· κι ο Πρωταγόρας απ᾽ τη μεριά του να μην απλώνει στον άνεμο όλα τα πανιά του —ο πρίμος τιμονιέρης— και να μη χύνεται σε πέλαγα απεραντολογίας, χάνοντας τη στεριά από τα μάτια του. Ας συμφωνήσουν και οι δυο τους σε μια ενδιάμεση γραμμή πορείας. Αυτό να κάνετε, κι αν δέχεστε τη συμβουλή μου, διαλέξτε ένα διαιτητή, έναν επόπτη, έναν ελλανοδίκη που να ᾽χει το νου του, [338b] ώστε και του ενός και του άλλου τα λόγια να έχουν το μάκρος που ταιριάζει.Πρωταγόρας (337c-338b) Μετάφρση Η. Σπυρόπουλος

Μονάδες 10

6. Να συγκρίνετε τις αναφορές του Θησέα στην πολιτιστική εξέλιξη του ανθρώπου με την αντίστοιχη άποψη του Πρωταγόρα. Παρατηρείτε ομοιότητες ή διαφορές;

ΘΗΣΕΑΣ: Όμοια συζήτηση έκαμα και με άλλους. Οι δυστυχίες στον άνθρωπο, είπε κάποιος, τις ευτυχίες τους ξεπερνούν· όχι, όχι· το αντίθετο πιστεύω· λέω πως είναι πιότερα τα καλά απ’ τις συμφορές· αλλιώς, ούτε θα υπήρχαμε στον κόσμο. Δοξάζω το θεό, που, ενώ ήταν πρώτα ζωώδικη η ζωή μας, μπερδεμένη, τη ρύθμισε· και πρώτα έβαλ’ εντός μας το λογικό, μας έδωσε κατόπι του νου μαντατοφόρο, ώστε των άλλων τη φωνή ν’ απεικάζουμε, τη γλώσσα· για τροφή τον καρπό· κοντά σ’ εκείνον τις βρόχινες ουράνιες στάλες· τούτες τα γεννήματα θρέφουνε της γης και ποτίζουν κι εμάς τα σωθικά μας· κοντά σ’ αυτά μας έμαθε απ’ την κάψα του ηλιού να φυλαγόμαστε, στο κρύο να στήνουμε οχυρά, και του πελάγου να σκίζουμε το κύμα, ώστε για κάθε που λείπει είτε στη μια ή στην άλλη χώρα ανταλλαγές να γίνονται προϊόντων. Κι όσα είναι σκοτεινά και δεν τα νιώθεις, οι μάντηδες, ξετάζοντας τα σπλάχνα τη φωτιά ή πουλιά, τα φανερώνουν. Αφού ο θεός λοιπόν έχει αρματώσει τη ζωή μας με τόσα, είναι μεγάλη παραξενιά να λες πως δε σου φτάνουν. Μα η σκέψη ορμά ψηλότερα απ’ το θείο και μ’ αγέρωχο φρόνημα θαρρούμε πως τάχα στη σοφία το ξεπερνούμε.
Εὐριπίδου Ἱκέτιδες, στ. 195-218, μτφρ. Θρ. Σταύρου

Μονάδες 10

Καλή επιτυχία!!!